

ΚΟΖΑΝΗ
BRAU3 *senza frontiere χωρίς σύνορα*
3η Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής & Αστικής Αποκατάστασης
28 Νοεμβρίου - 13 Δεκεμβρίου 2015
Biennale del Resto e dell'Architettura Urbana

28 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
 17:00 | ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ & ΦΥΛΕΚΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟ
 18:00 | 1Η ΗΜΕΡΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (Α' ΜΕΡΟΣ)

29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
 10:30 | 2Η ΗΜΕΡΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (Β' ΜΕΡΟΣ)

01 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
 17:30 | ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ

04 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
 19:00 | ΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΗΡΥΚΟΜΑΧΕΣ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΔΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

05 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
 17:00 | ΗΜΕΡΑ ΔΙΟΜΗΚΑΝΟΥ ΚΑΙ ΠΟΡΦΥΡΑ ΣΤΗΝ ΕΡΜΑΙΑ - ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΑΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΑΜΒΗ

06 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
 11:00 | ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΠΑΝΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΣ

09 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
 18:00 | ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΜΗΝΙΜΕΛΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΚΕΡΣΟΥ

12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
 18:00 | ΑΝΟΙΞΙΑΚΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
 11:00 | ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΠΑΝΟΥ ΤΗΣ ΚΑΣΤΟΡΑΣ

ΕΚΔΗΛΞΗ
 ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ 09:30 - 14:00 & 17:30 - 20:00
 ΣΑΒΒΑΤΟ - ΚΥΡΙΑΚΗ 09:30 - 14:00

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ - ΑΝΟΙΞΙΑΚΟ & ΦΥΛΕΚΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟ (00000000000000000000)

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
 [Logos of various organizations]

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
 [Logos of sponsors]

ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΙΑ
 [Logos of partners]

Αξιοποιώντας την εμπειρία της BRAU3 – Επόμενες Ενέργειες

Δημήτρης Μαυροματίδης
 Πρόεδρος ΔΕ ΤΕΕ/Τμ. Δυτικής Μακεδονίας
 Κοβεντάρειο, Κοζάνη

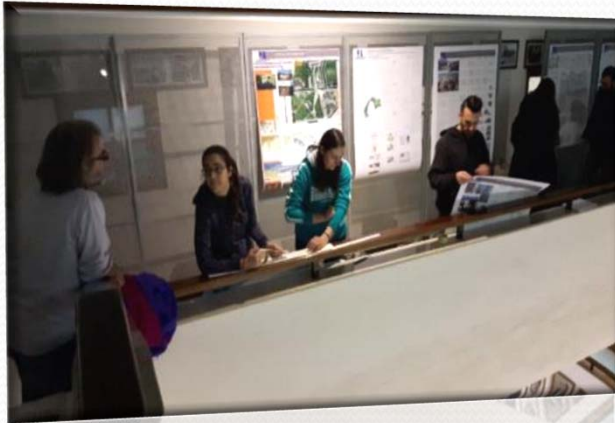
12.12.2014

- Κυρίαρχο θέμα η συνεργασία των φορέων. Επίσης σημαντικό ότι η Δυτική Μακεδονία αγκάλιασε την πρωτοβουλία.
- Αν και εκ πρώτης όψεως το θέμα της παρούσας Biennale φαίνεται πολύ «ειδικό», ωστόσο εκτός από μηχανικούς συμμετείχε και κόσμος με ενδιαφέροντα για την αρχιτεκτονική κληρονομιά, τον πολιτισμό και την βιομηχανική κληρονομιά.

- Ζητούμενο είναι η συνειδητοποίηση του κόσμου ώστε να δεχθεί και να αναλάβει πρωτοβουλίες αξιοποίησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Προς τούτο θεωρούμε σημαντική την πρωτοβουλία για παρουσίαση της έκθεσης μέσα από μια εκπαιδευτική διαδικασία σε σχολεία που ενδιαφέρθηκαν.
- Οι πίνακες της έκθεσης θα κρατηθούν ώστε να αξιοποιηθούν στο μέλλον από το ΤΕΕ/ΤΔΜ.

- Κέρδος μας η ενεργοποίηση των νέων συναδέλφων και η συμμετοχική διαδικασία που αναπτύχθηκε για την επιτυχή προετοιμασία όλων των εκδηλώσεων. Τους ευχαριστούμε θερμά και τους αξίζει ένα χειροκρότημα. Οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τη ΔΕΗ και το ΕΚΕΤΑ /ΙΔΕΠ για τη στήριξη που μας παρείχε για τη διοργάνωση των εκδηλώσεων.

ΔΗΜΙΤΡΟΣ ΜΑΡΑΒΑΓΚΗΣ

- Σημαντική η συνεισφορά όλων των εταίρων στην διοργάνωση ορισμένων εκ των παράλληλων εκδηλώσεων και της Περιφέρειας με τους Αντιπεριφερειάρχες Παν. Πλακεντά και Ευαγ. Σημανδράκο οι οποίοι συμμετείχαν ουσιαστικά στην διεξαγωγή των επιμέρους εκδηλώσεων. Επίσης του Δήμου Καστοριάς και του Δήμου Εορδαίας.
- Η συμμετοχή των Εφοριών Αρχαιοτήτων είναι πολύ σημαντική διότι ενισχύεται η συνεργασία τους με τους φορείς και τους μηχανικούς.

- Αναγκαιότητα δημιουργίας ενός περιφερειακού χάρτη επανάχρησης των αξιόλογων παραδοσιακών κατασκευών / μνημείων [με την ευρεία έννοια του όρου] που να εμπεριέχει ποια από αυτά μπορούν πραγματικά να επαναχρησιμοποιηθούν.
- Το βάρος στη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς πρέπει να δίνεται τόσο στην αποκατάσταση όσο και στην επανάχρηση των κτιρίων. Προς τούτο θα πρέπει να υπάρξουν ενέργειες από τους φορείς. Το ΤΕΕ τμ. Δυτικής Μακεδονίας τα παραπάνω θέματα θα αναδείξει τα παραπάνω σε συνεργασία με τις Εφορίες Αρχαιοτήτων και τους υπόλοιπους φορείς.

- Έλλειμα αρμόδιας Εφορίας με έδρα τη Δυτική Μακεδονία που να ασχολείται με τα νεότερα μνημεία [τώρα ανήκει στην Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας]. Η αναγκαιότητά της προφανής λόγω των ιδιαίτερα σημαντικών μνημείων. Πρέπει να γίνει παρέμβαση για τη σύστασή της.
- Το ΤΕΕ/ΤΔΜ με τη Μόνιμη Επιτροπή Πολιτισμού του ολοκλήρωσε και παρέθεσε άρθρα - τιμολόγια αποκατάστασης Βυζαντινών – Μεταβυζαντινών - Νεοτέρων Μνημείων τα οποία είναι αναρτημένα στη σελίδα www.tdm.tee.gr για χρήση από τους συναδέλφους.

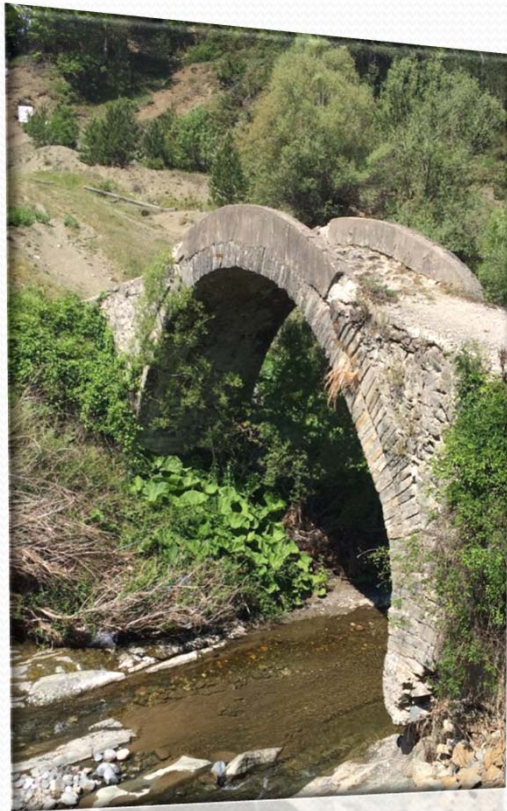
- Αναγκαιότητα ενός οργανωμένου σχεδιασμού μελετών διατήρησης και αποκατάστασης μνημείων για βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων Πόρων.
- Αναγκαιότητα υποστήριξης από το ΤΕΕ/ΤΔΜ πρωτοβουλιών Δήμων [Καστοριάς] για την αναάδειξη των παραπάνω θεμάτων.

- Το ΤΕΕ μπορεί να αξιοποιήσει τη δυνατότητα υποστήριξης των φορέων σε θέματα τοπίου, αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, βιομηχανικής κληρονομιάς είτε με συνεργασίες είτε με Ομάδες Εργασίας και τις Μόνιμες Επιτροπές του.
- Ήδη σε συνεργασία με την Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη Ομάδα Εργασίας του ΤΕΕ/ΤΔΜ για “Υποστήριξη αποτύπωσης μνημείων Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών”.

- Επίσης αναγκαία η δημιουργία σε Περιφερειακό Επίπεδο ενός ταμείου για τα διατηρητέα κτίρια για άμεσες σωστικές παρεμβάσεις. Θέση που το ΤΕΕ/ΤΔΜ εξέφρασε και παλιότερα.
- Π.χ. προέκυψε από την αποτύπωση, που είναι σε εξέλιξη, η αναγκαιότητα άμεσης σύσκεψης υπό τον Αντιπεριφερειάρχη Γρεβενών για το γιοφύρι του Ματσαγκάνη το οποίο κινδυνεύει και θα πραγματοποιηθεί τις επόμενες ημέρες με στελέχη της Περιφέρειας, του ΤΕΕ/ΤΔΜ και της ΕΦΑ Γρεβενών.

- Τονίστηκε η αναγκαιότητα υποστήριξης της πρωτοβουλίας του Συνδέσμου Γραμμάτων και Τεχνών Κοζάνης και του Εργαστηρίου Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού Ερευνών Μορφολογίας και Ρυθμολογίας του Τμ. Αρχ. Μηχανικών του Δ.Π.Θ. για την λειτουργία «Εργαστηρίου αποκατάστασης παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στον Πεντάλοφο». Πρέπει να εξεταστεί η συμμετοχή του ΤΕΕ/ΤΔΜ ώστε η αναγκαία τεχνογνωσία να παραμείνει στους μηχανικούς της Περιφέρειας μας.
- Επίσης πρέπει να εξετασθεί η πρόταση ενός μεταπτυχιακού στην αρχιτεκτονική με έμφαση στην αρχιτεκτονική/πολιτιστική κληρονομιά και στην αποκατάσταση τοπίου.

- Τέθηκε το θέμα της άυλης και της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Ειδικά το θέμα της άυλης κληρονομιάς [Intangible Cultural Heritage] τονίστηκε και προβλημάτισε δεδομένου του σημαντικού αυτόνομου και συμπληρωματικού ρόλου που μπορεί να επιτελέσει σε σχέση με τις αξιόλογες δυνατότητες της Περιφέρειας μας.
- Θα πρέπει σε επόμενη προσέγγιση να αναγνωριστούν και να υποβοηθηθούν οργανωμένες προσπάθειες για ένταξη στα μνημεία της UNESCO. Εδώ χρειάζεται μια κοινή προσπάθεια συλλογική που το ΤΕΕ/ΤΔΜ θα επεξεργαστεί και, εφόσον τα αναμενόμενα αποτελέσματα χαρακτηριστούν αξιόλογα, θα κατατεθεί προς τους φορείς σε επίπεδο πρότασης με όλο το φάσμα των απαραίτητων ενεργειών.

- Απαραίτητη η χρήση της τρισδιάστατης ψηφιακής τεκμηρίωσης στην προστασία και ανάδειξη μνημείων και ιστορικών συνόλων. Είναι πολύ σημαντικό να αποτυπωθούν τα μνημεία τα οποία κινδυνεύουν να χαθούν είτε λόγω σχεδιασμού είτε λόγω αδυναμίας επεμβάσεων. Η διαδικασία αποτύπωσης θα πρέπει να περιλαμβάνει και ένα παράλληλο πρόγραμμα εκπαίδευσης σε συναδέλφους μηχανικούς όπως παρουσιάστηκε από τον καθηγητή του Δ.Π.Θ. κ. Ν. Λιανό.

- Προέκυψε η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ του ΤΕΕ και της ΔΕΗ ώστε να διαμορφωθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα όπου θα αναλύεται το πρόγραμμα εργασιών των διεπιστημονικών ομάδων εργασίας και οι απαιτούμενες δαπάνες. Είναι στις προθέσεις της ΔΕΗ η ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς. Θα προταθεί από το ΤΕΕ/ΤΔΜ σε συνεργασία με την Περιφέρεια, σε συνέχεια της πρωτοβουλίας του Αντιπεριφερειάρχη Κοζάνης κ. Π. Πλακεντά, μια συνάντηση εργασίας με τη ΔΕΗ για το θέμα του συγκροτήματος του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας – ΛΙΠΤΟΛ.

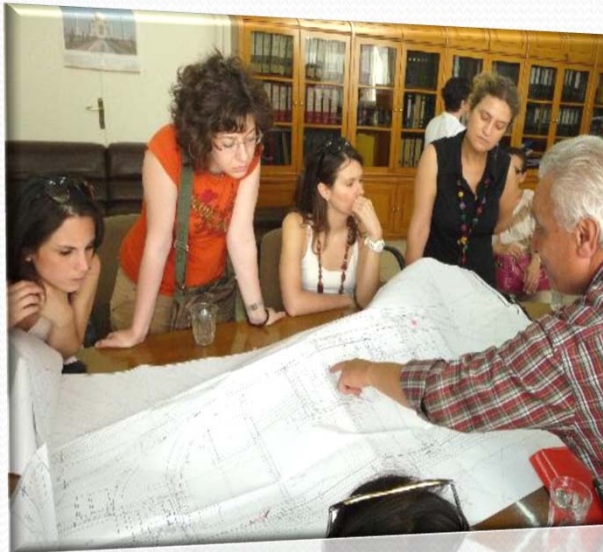
- Αναφορικά με την ΑΕΒΑΛ το ΤΕΕ/ΤΔΜ θα συμμετέχει εφόσον του ζητηθεί στην αποτύπωση και καταγραφή της βιομηχανικής κληρονομιάς δεδομένου ότι υπάρχει ένας μερικός ανασχεδιασμός με την σχολή πολιτικής προστασίας που ανακοινώθηκε από την Περιφέρεια. Αναμένεται ο νέος σχεδιασμός από τον Δήμο Εορδαίας και την Περιφέρεια.

- Η εμπειρία της ομάδας έργου του ΤΕΕ/ΤΔΜ και τα συμπεράσματα που η ίδια ανέπτυξε σε αυτά τα χρόνια κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική.
- Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το όλο εγχείρημα της καταγραφής, αποτύπωσης και αποτίμησης του βιομηχανικού πλούτου την προηγούμενη περίοδο δεν ολοκληρώθηκε αφενός λόγω του ιδιαίτερα φιλόδοξου στόχου, της καταγραφής ενός τεράστιου υλικού όπως αποδεικνύεται από τα δύο και μόνο ειδικά έργα μελέτης, την ΑΕΒΑΛ και τη ΔΕΗ-ΛΙΠΤΟΛ, και αφετέρου λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων [του ΤΕΕ/ΤΔΜ].

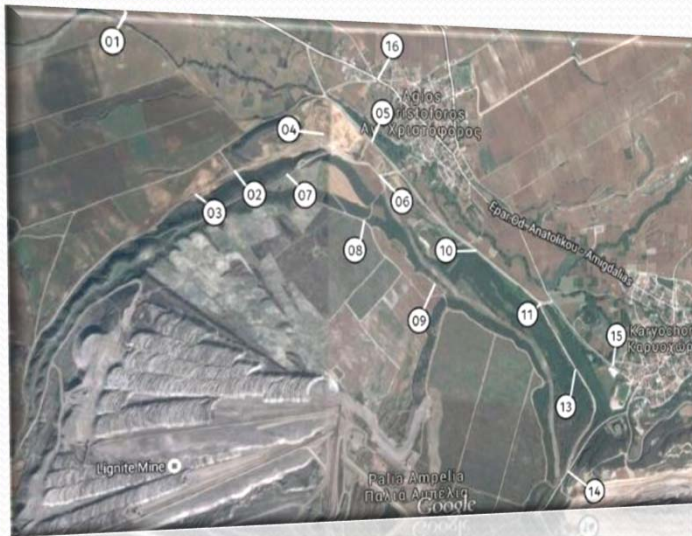
- Μια σημαντική όμως παρακαταθήκη αυτού του εγχειρήματος είναι η βάση δεδομένων που αναπτύχθηκε, μέσα από συνεχή προβληματισμούς και αξιολογήσεις της διεπιστημονικής ομάδας συνεργασίας μεταξύ των φορέων του ΤΕΕ/ΤΔΜ, ΕΛΛΕΤ, ΔΕΗ και ΠΔΜ.
- Κρίνεται αναγκαία η συνέχιση του έργου αυτής της Διεπιστημονικής Ομάδας με ανανέωση της (επανασυγκρότηση) σε πιο συστηματική βάση με την υποστήριξη της Περιφέρειας όπως αποτυπώθηκε και με σχετική επιστολή του Αντιπεριφερειάρχη Κοζάνης προς το ΤΕΕ/ΤΔΜ.

- Παράλληλα στη λογική της αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων εργαλείων προτάθηκε η συνέχεια λειτουργίας του industrialheritage.gr με μέριμνα του ΤΕΕ/Τμ. Δυτικής Μακεδονίας ως βασικός πόλος Βιομηχανικής Κληρονομιάς της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

- Προτείνεται η οργάνωση αρχιτεκτονικών διαγωνισμών ιδεών ως εργαλείο συζήτησης και επαναδιαπραγμάτευσης του αστικού χώρου μέσω της αποσαφήνισης κατάλληλων θεμάτων και κλίμακας εφαρμογής, την επιλογή βασικών ιδεών με σύγχρονο αρχιτεκτονικό προσανατολισμό και την οριοθέτηση πεδίων παρέμβασης απ' όπου θα προκύψουν οι μελέτες των έργων προς ωρίμανση.
- Απαραίτητη για την υλοποίηση της πρότασης είναι η σύσταση ομάδας που θα διατυπώσει τα θέματα και τους στόχους εν δυνάμει διαγωνισμών και η απασχόληση τεχνικού συμβούλου για την μεθόδευση και παρακολούθηση της προκήρυξης τους.

- Στην τρέχουσα φάση η ΔΕΗ ΑΕ διενεργεί έναν από τους μεγαλύτερους και σημαντικότερους πανελλήνιους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς με θέμα τον τοπιακό σχεδιασμό σε πρώην εξορυκτικές περιοχές.
- Είναι η πρώτη φορά που η επιστημονική και ακαδημαϊκή κοινότητα καλείται να καταθέσει προτάσεις παρέμβασης σε αυτή την κλίμακα και θεματική και η περιοχή μπορεί να επωφεληθεί ιδιαίτερω από σύγχρονες τοποθετήσεις υψηλού επιπέδου.

- Προτείνεται με τη λήξη του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, το ΤΕΕ/ΤΔΜ να δηλώσει προς τη ΔΕΗ και τους αυτοδιοικητικούς φορείς τη διαθεσιμότητα και ενεργή στήριξη του με συγκεκριμένες δράσεις για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο.
- Στόχος η συζήτηση για τη μεταλιγνιτική περίοδο και τη βιομηχανική κληρονομιά να επικαιροποιηθεί και να συγκεκριμενοποιηθεί σε συσχέτιση με τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά εργαλεία.

- Ο πολιτισμός, η αρχιτεκτονική κληρονομιά, η επανάχρηση και ο «πολιτιστικός πόρος» είναι ιδιαίτερα σημαντικές έννοιες και απαιτούν την ενεργοποίηση του συνόλου των φορέων για την επίτευξη των στόχων. Ο καθηγητής Μουτσόπουλος έκανε ιδιαίτερη αναφορά.
- Ζητούμενο σε επίπεδο Περιφέρειας αλλά και μεταξύ φορέων πέραν της Περιφέρειας είναι η ανάπτυξη ενός δικτύου διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, που να δεσμεύονται για τη βιωσιμότητα των επιδιωκόμενων στόχων.

Αλλά ένα επίσης μεγάλο ευχαριστώ στους συναδέλφους του ΤΕΕ τμ. Δυτικής Μακεδονίας που απέδειξαν ότι μπορούμε να αναδείξουμε θέματα αναπτυξιακού προσανατολισμού μέσα στην κρίση με ...

- μεράκι, γνώση, συνεργασία, συναδελφικότητα, πάθος και κυρίως...
- ψυχή!

